

טוב, היות והאפיה שלהן לא נקבעה ליום טוב, ואפשר לעשותה גם מערב יום טוב. ואפייתן אינה דומה לשחיטת קרבן חגיגה, שזמנה הוא אך ורק במועד עצמו, ולא קודם לו.

ולכן אינו דוחה אפיית שתי הלחם, לא את השבת ולא את יום טוב. וכן הוא הדין בנדרים ונדבות שאפשר להקריבם גם בערב יום טוב.

איבעיא להו: לדברי האומר נדרים ונדבות אין קרבין ביום טוב, אם עבר ושחט — מאי דינו של הקרבן, האם יכול לזרוק דמו ביום טוב?

רבא אמר: זורק את הדם, בתנאי שהבשר נמצא, וזריקת הדם מועילה על מנת כדי להתיר בשר באכילה, ולכן היא צורך יום טוב. אך אם נאבד הבשר או נטמא, ואין אוכלים אותו, אין לזרוק את דמו, שאין בכך צורך יום טוב.

רבה בר רב הונא אמר: זורק את הדם על מנת כדי שיוכל להקטיר אימורין לערב.

ומבאר הגמרא: מאי בינייהו למעשה?

איכא בינייהו אם נטמא בשר או שאבד.

לרבא לא זריק, כיון שלדעתו יש בזריקת הדם שלא לצורך יום טוב משום גזירת "שבות".

לרבה בר רב הונא — זריק.

מיתיבי לרבה בר רב הונא מהא דתניא:

כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן, ואין יוצאין בהם ידי חובה, אך הם כשרים

להקרבה, או ששחטן בין לפני זמנן לפני העצרת, בין לאחר זמנן, לאחר העצרת — הדם יזרק, והבשר יאכל.

ואם היתה שבת — לא יזרוק, לפי שאין בזריקת הדם צורך השבת, שהרי אסור לבשל ולצלוח אותם בשבת, ואין יכול לאכול את הבשר בשבת.

ואם זרק בדיעבד את הדם בשבת — **הורצה** כא-א הקרבן, על מנת כדי שיוכל להקטיר את האימורין לערב.

ומוכיחה הגמרא: רק אם זרק את הדם בדיעבד, שלא בא להמלך אם לעשות זאת, אין יכול הוא להקטיר אימוריו לערב וירצה הקרבן.

אבל **לכתחלה — לא יזרוק** את הדם בשבת, היות ואין יכול לאכול את הבשר בשבת, ואין זריקת הדם צורך השבת. אלא, יפסל הקרבן כיון שלא נזרק דמו ביום.

בשלמא לרבא — ניהא.

אלא לרבה בר רב הונא — קשיא!

ומסקינן: קשיא.

ואיבעית אימא: שאני "שבות שבת" [הגזירה מדרבנן, הנקראת "שבות", שלא לזרוק דם בשבת שלא לצורך השבת] שיש להחמיר בה יותר מ"שבות יום טוב".

בעא מניה רב אויא סבא מרב הונא: בהמה שהיא חציה של נכרי וחציה של ישראל — מהו לשחטה ביום טוב?

אמר ליה: מותר.

אמר ליה: וכי מה בין זה לנדרים ונדבות, שאסור לשוחטן היות וחלק מהם מוקטר לגבוה, ואינו צורך יום טוב?

אמר ליה: הנה עורבא פרה, עורב הפורח למעלה! והתכוון בכך להסיטו לענין אחר ולא לענות לו על שאלתו.

כי נפק, כאשר יצא משם רב אויא, אמר ליה שאל את רב הונא רבה, בריה, בנו של רב הונא: האם לאו היינו רב אויא סבא, דמשתבח ליה מר בגויה ששיבחת אודותיו ד"גברא רבה" הוא?! ואם כן, למה דחיתו בצורה שכזאת, והלך מכאן בכלימה!?

אמר ליה רב הונא: ומה אעביד ליה, ומה אעשה לו? הרי אני היום, לאחר שדרשתי לרבים ביום טוב, תשוש, וקורא אני על עצמי את הפסוק [שיר השירים ב] "סמכוני באשיות, רפרוני בתפוחים", וזקוק אני לסעוד כדי להתחזק, ורב אויא בעא מינאי מלתא דבעיא טעמא, שצריך להרהר ולעיין בה, ולא יכלתי לעשות זאת לפני שאסעוד.

וממשיכה הגמרא, להסביר את החילוק בין נדרים ונדבות לבהמה ששותפים בה ישראל ונכרי.

וטעמא מאי לחלק ביניהם?

בהמה שהיא חציה של נכרי וחציה של ישראל — מותר לשחטה ביום טוב, היות דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה. ונמצא שהשחיטה היא לצורך אכילת ישראל.

אבל נדרים ונדבות — אסור לשחטן ביום טוב, לפי שאין השחיטה צורך אכילת ישראל.

הואיל ואין הבשר של החזה והשוק שנאכל על ידי הכהנים, וכן יתר הבשר הנאכל על ידי הבעלים, דכהנים כי קא זכו וגם הישראל שזכו בחלק הבשר המגיע להם, כולם — משלחן גבוה קא זכו. ונמצא שהשחיטה היא צורך גבוה!

אמר רב חסדא: בהמה חציה של נכרי וחציה של ישראל — מותר לשחטה ביום טוב, היות דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה.

עיסה, חציה של נכרי וחציה של ישראל — אסור לאפותה ביום טוב, דהא אפשר ליה למפלגה לחלקה לעיסה בלישה.

מתיב רב חנא בר חנילאי מהמשנה במסכת חלה [א ח]:

עיסת כלבים, שהיא סוג עיסה שאינה משובחת כעיסת לחם רגיל, שנוהגים להכין אותה לכלבים, הרי בזמן שהרועין אוכלין ממנה — היא חייבת בחלה, לפי שאז היא נקראת "לחם", ומערבין בה עירובי חצירות, ומשתתפין בה שיתופי מבואות, ומברכין עליה ברכת המזון, ומזמנין עליה בשלשה, ונאפת ביום טוב, ואדם יוצא בה ידי חובתו אם יאפה אותה למצה בפסח.

ואמאי אופים את עיסת הכלבים ביום טוב? והא אפשר ליה למפלגה לחלק הכלבים בלישה, ולא יאפו את כולה.

ומשנינן: שאני עיסת כלבים, שאין זה בהכרח שיתנו חלק ממנה לכלבים, אלא יתכן שכולה תאכל על ידי אדם, הואיל ואפשר לפייסן לכלבים בנבלה במקום הלחם שנאפה.

ומי אית ליה לרב חסדא סברת "הואיל"?

והא אתמר: האופה מיום טוב לחול —

רב הסדא אמר: לוקח.

רבה אמר: אינו לוקח.

רב הסדא אמר שלוקח כי לא אמרינן "הואיל ומקלעי ליה אורחים חזי ליה — השתא נמי חזי ליה".

רבה אמר: אינו לוקח כי אמרינן "הואיל".

אלא, לא תימא הואיל ואפשר לפייסם לכלבים בנבילה אלא מדובר בכגון דאית ליה נבלה, דודאי אפשר לפייסן בנבלה.

בעו מניה מרב חונא: הני בני באגא, ישראל הדרים בכפרים, דרמו עליהו קמחא דבני חילא שהמלך הטיל עליהם לאפות את הלחם לחייליו — מהו לאפותה ביום טוב?

אמר להו: חזינא, אי יהבי ליה רפתא מהלחם לינוקא, ולא קפדי על כך — הרי מעתה כל חדא וחדא מהלחמים חזיא לינוקא, ושרי.

ואי לאו — אסור.

והתניא: מעשה בשמעון התימני שלא בא אמש לבית המדרש. בשחרית מצאו רבי יהודה בן בבא.

אמר לו: מפני מה לא באת אמש לבית המדרש?

אמר לו: בלשתי גדודי נכרים באה לעירנו, ובקשה לחטוף את כל העיר על עסקי ממון, ושחטנו להם עגל והאכלנום, ופטרנום לשלום.

אמר לו: תמה אני אם לא יצא שכרכם בהפסדכם?!

שהרי אמרה תורה "לכם" ולא לנכרים.

ואמאי? הא חזי גם לישראל למוכל מיניה?

אמר רב יוסף: עגל טרפה הואי.

והא חזי לכלבים!

ומשינן: תנאי היא שנחלקו בדבר. דתניא: "אך אשר יאכל לכל נפש — הוא לברו יעשה לכם".

ממשמע שנאמר "לכל נפש" שומע אני אפילו עבור נפש בהמה במשמע, וכענין שנאמר "ומכה נפש בהמה ישלמנה"?

תלמוד לומר: לכם — ולא לכלבים. דברי רבי כא-ב יוסי הגלילי.

רבי עקיבא אומר: אפילו נפש בהמה במשמע.

אם כן, מה תלמוד לומר לכם? — לכם ולא לנכרים.

ומה ראית לרבות את הכלבים ולהוציא את הנכרים?

מרבה אני את הכלבים לפי שמזונותן עליך,

ומוציא אני את הנכרים — שאין מזונותן עליך.

אמר ליה אבוי לרב יוסף: ולרבי יוסי הגלילי, דאמר "לכם" ולא לכלבים — הני סופלי לחיותא, גרעיני תמרים שאנו נוהגים להאכיל לבהמות, היכי שדינן להו ביום טוב, והרי הם מוקצה, כיון שאינן ראויים אפילו למאכל בהמה ביום טוב?!